

Duy Trì Và Dạy Tiếng Việt

ÁP DỤNG TRONG GIA ĐÌNH NGƯỜI VIỆT ĐỊNH Cư TẠI HẢI NGOẠI

Trong số trẻ định cư ở hải ngoại, nhiều trẻ không nói và viết được tiếng việt hay là không muốn nói tiếng việt, không dùng chữ quốc ngữ. Ông bà cha mẹ không nghĩ tới, có lẽ bận về lo sinh kề, nhưng cũng có những gia đình lại thích cho trẻ ở trong nhà cũng nói tiếng bản xứ nơi định cư; cho thê là sang là hợp thời, thật là nhảm. Tôi thấy giữ cho trẻ tiếp tục nói tiếng việt, viết chữ quốc ngữ trong gia đình hay dạy trẻ sơ sinh học tiếng việt, không có gì là khó và mất thì giờ cho gia đình.

Tôi đã nhận thấy một số gia đình có trẻ nhỏ, nhất mục nói tiếng việt trong nhà để' cho trẻ bắt buộc phải nói tiếng việt. Con bạn đèn nhà chơi không nói tiếng việt thì cả nhà không đáp truyền chúng. Tôi được biết một gia đình hai vợ chồng đi du học từ 1952 để' được hai con, dạy con gọi bồ mẹ là "bồ" và "mẹ" và dạy nói toàn tiếng việt tại nhà. Hai đứa trẻ đèn ba tuổi phải hàng ngày gởi ở nhà giữ trẻ, chúng phải học nói tiếng bản xứ; về đêm nhà chúng cứ muốn nói tiếng mới học được, nhưng bồ mẹ không nghe, rồi sau cả hai đứa trẻ nói được cả hai thứ tiếng mà hiểu là gặp người việt thì nói tiếng việt. Hai con gia đình này tuân tự lèn lập ở trường bản xứ mà còn được hạng cao nay đậu đại học ra cả roi.

Một gia đình nữa có con 12 tuổi dương học lớp sáu trung học chương trình việt ở Việt Nam, rồi năm 1964 cả gia đình đi Pháp. Đầu con xin học lớp năm trung học pháp; ở Việt Nam con mới học ở trường 2 năm sinh ngữ pháp, nên phải đi học thêm tiếng pháp buổi tối một năm để' theo kịp bạn pháp. Đầu trẻ này vẫn thích tiếng việt, mang đi Pháp nhiều truyện việt ngữ (Tam quốc chí, Thủy hử, Sử ký....) đọc chơi ở nhà, trong lúc ở trường cũng bắt đọc truyện pháp. Đến kỳ thi tú tài trẻ này đã đậu với "mention très bien". Vậy thì học trường pháp mà vẫn giữ tiếng việt có hại đâu.

Tôi đã định viết bài này từ hai năm nay lên LT AHCC, nhưng cộng đồng AHCC chưa ai nói đến việc dạy tiếng việt, chỉ nói đến cái hay của văn thơ việt nam. LT Xuân số 41 ra, bàn về "Lòng thương giồng hay của văn thơ việt nam", tôi mới dám mạo muội nói về một điều trong biệt bao nhiêu điều về lòng thương này; đó là điều duy trì hay dạy tiếng việt. Nếu không nói lên bấy giờ để' chúng ta làm ngay thì rồi sau thê hệ trẻ này nhón lên lúc thanh người trong xã hội định cư, chúng thầy chúng còn mang da vàng mũi tết, mang quốc tịch ngoại bang với chữ gốc Việt Nam mà không nói, đọc và viết được tiếng việt nam; chúng muốn biết cõi nguồn, chúng thầy họ? then khi phải đi tìm sách pháp, sách mỹ v...v.. để' biết. Lúc đó chúng mới ỏan ống cha không dạy chúng nói, đọc, viết tiếng việt khi chúng bé dại. Lối đó qui vào chúng ta bấy giờ là đúng lầm.

Dưới đây là phương pháp sơ : duy trì hay dạy tiếng việt mà không mất thì giờ, áp dụng trong gia đình người việt đang nói và viết tiếng việt. Chia làm bốn thời kỳ lứa tuổi các trẻ bỏ tiếng việt hay các trẻ sơ sinh :

- 1 - Thời kỳ sơ sinh từ 2 tuổi đến 5 tuổi,
- 2 - - - thiếu niên từ 6 tuổi đến 10 tuổi,
- 3 - - - thanh niên từ 11 tuổi đến 18 tuổi,
- 4 - - - tráng niên từ 19 tuổi trở lên.

Cần làm những gì trong mọi lứa tuổi trong phạm vi gia đình để' đèn được mục đích mong muốn. Có nhiều hội đã tổ chức dạy tiếng việt, nhưng chỉ được 2 hay 3 giờ một tuần lèle vào những buổi nghỉ học của các trường bản xứ, cho nên không gì bằng học tiếng việt và nói luôn luôn tiếng việt trong gia đình.

Tuổi Sơ Sinh. — Đến gần nửa sô gia đình di cư có con lên 2 tuổi bập bênh nói thì cha mẹ dạy ngay con gọi cha mẹ bằng tiếng bản xứ như: "Papa, maman" hay là "Father, mother" v.v.. rồi dần dần đến những tiếng thường dùng cũng là tiếng bản xứ; tại sao không dạy ngay con 2 tiếng "Bố, mẹ" rồi tiếng "cơm, nước, v.v..", & trong nhà nhất định chỉ dùng tiếng việt với con.

Ở các nước tàn tiềnl đều có nhà trông giữ trẻ từ 2 tuổi rưỡi có các người trông coi là người bản xứ. Trẻ con ở đây 7, 8 giờ một ngày, tự nhiên phải theo người giữ trẻ hay các trẻ em khác, học nói tiếng bản xứ. Về đến nhà thầy bồ mẹ nói tiếng việt tất nhiên phải theo, nói tiếng đã học trước. Trẻ tự thấy bắt buộc phải dùng tiếng việt tại nhà và tiếng bản xứ tại nhà giữ trẻ.

Các nhà nghiên cứu về sinh ngữ đã nhận định là trẻ từ lúc học nói có thể nói được hai sinh ngữ một cách dễ dàng mà không có hại gì. Ở các nước trong cộng đồng Âu-châu đương nghiên cứu trẻ phải học thêm tiếng anh từ năm 6 tuổi. Tóm lại trong thời sơ sinh gia đình phải tập cho trẻ chỉ nói tiếng việt thôi.

Tuổi Thiếu Niên. — Tại hầu hết các nước, trẻ đến 6 tuổi phải đến tại trường tiểu học, học nói, học đọc, học viết và các khoa thông thường, trẻ định cư cũng học chung với học trò bản xứ. Đến thời kỳ trẻ hay có tính phô trương, mang tiếng nói mới học được nói trong gia đình. Vậy ông bà, bồ mẹ phải ngăn chặn ngay, một mục giữ cho trẻ vẫn phải nói tiếng việt trong gia đình. trong lúc ngồi chơi, ông bà cha mẹ dạy trẻ thêm những tiếng việt khó hơn tiếng thông thường như: họ, làng nước, quốc gia v.v.. Đến 9, 9 tuổi cho học văn quốc ngữ, chỉ 3 tháng là trẻ đánh vần được, cho đọc những truyện trẻ con, hiện có bán tại nhà sách việt. Tập cho trẻ viết chính tả: viết những câu thông thường và nhân tình, dạy những câu lề phép, cách ăn ở theo truyền thống việt nam như: chỉ ngã em nưng, không thay đồ mày làm nên v.v.. Tôi thiết tưởng cách dạy như trên chúng ta ai mà không làm được.

Tuổi Thanh Niên. — Đến thời kỳ này, ngoài các môn khoa học, & trường dạy cho biết đọc truyện để nâng cao trình độ văn học bản xứ lên, thì ở trong gia đình ông cha cũng dạy cho trẻ thích đọc sách truyện việt và biết sét đoán. Cần nhất là tìm cho trẻ những sách quốc văn thích hợp với các tuổi từ 10 đến 18 tuổi. Tôi chỉ là người nội chợ, cũng đã đọc nhiều truyện quốc văn lúc còn ở Việt Nam, nhưng gặp truyện nào thích thì đọc rất lộn sộn. Vậy xin các AH hay chỉ nào biết khoa giáo dục, chọn cho tuổi thanh niên những sách quốc văn thích hợp.. Các gia đình lập một tủ sách nhỏ quốc văn; có khi nhận rồi người lớn cũng mang ra đọc và cất nghĩa thêm cho trẻ hiểu thấu hơn. Một tủ sách quốc văn như thế cũng không tồn tại cho ngần quĩ gia đình.

Tuổi Tráng Niên. — Tuổi này là tuổi thích đàm luận, đã đọc được một số khá nhiều sách việt lai càng thích hiểu biết sâu rộng về phong hóa và văn chương của đất nước việt. Đã có nhiều AH đã nói trên LT những cái hay cái đẹp của văn chương việt nam. Vậy các AH giàu lòng thương giỗng nòi nên có những bài thảo luận hướng lúa tuổi này nhớ đến quê hương, có tình thương nước, và một ngày kia sẽ nảy nở khí phách cứu quốc và phục quốc.

Tù xưa đến nay các nhà trí thức bất cứ nước nào cũng dùng văn chương để truyền bá tư tưởng, đào thải những điều bất chính và mang lại cho xứ sở nền văn hóa tân tiến.

Tiếng nói và văn chương cần như thế sao chúng ta lại không dám dạy cho con cháu lúc chúng còn non dai mà để chúng khinh tiếng việt, bài quốc văn, mà lạc lõng vào con đường mòn gốc. Công việc duy trì và dậy tiếng việt, ta không thể bỏ qua được. Đó là bôn phận của chúng ta làm ông cha lúc này.